

SVEASKOG

Förnygringssavverkning

Skördetid i skogen.

Föryngringsavverkning – skördetid i skogen

Föryngringsavverkning är den åtgärd som ger de största intäkterna från skogsbruket. Det är nu du skördar de värden som byggts upp under många års tid. Samtidigt planerar du för framtiden genom att bereda plats för plantor eller frön som startar ett nytt kretslopp i skogen.

Faktorer som beståndsval, när och hur avverkningen sker och vilken försäljningsform du väljer betyder mycket för lönsamheten. Men avverkningen är inte bara en ekonomisk fråga, den innebär också ett mycket stort ingrepp i en skog som vuxit under lång tid. Det är då av yttersta vikt att den utförs på rätt sätt, med hänsyn till miljö och natur- och kulturvärden.

I samband med avverkningen läggs även grunden till en ny skog. De beslut du fattar om föryngringsmetod påverkar i allra högsta grad skogens långsiktiga värden. För att kunna göra effektiva och miljöriktiga återväxtåtgärder måste avverkningen planeras noga.

När ska föryngringsavverkningen ske?

Tidpunkten för när ett bestånd ska föryngras bestäms av skogens ålder, dimension, virkesvolym och kvalitet, samt av dina egna behov av virkesuttag. Enligt skogsvårdslagen måste skogen dock ha nått en viss minimiålder innan den får slutavverkas. Denna varierar mellan olika trädslag, ståndorter och delar av landet.

Bördig granskog i södra Sverige bör avverkas ganska tidigt (som tidigast vid 45 år), medan det för tallskog på riktigt mager mark kan dröja över 100 år innan skogen är redo. Generellt sett brukar rätt tid vara när ett bestånds värdeökning i form av tillväxt och värdeförändring av virket inte längre förräntar det kapital som står bundet i beståndet. Detta förräntningskrav varierar mellan skogsägare beroende på vilka behov och önskemål man har med sitt skogsbruk.

Som skogsägare ställs du inför många beslut när det är dags för avverkning. Det kräver att du förbereder dig noga.

Frostslänt?
Naturhänsyn?
Kulturhänsyn?
Rekreation?
Estetik?
Vad tjänar jag?
Vad avverkas först?
Stormfasta kanter?
Naturlig föryngring?
Hur stort blir hygget?

Virkesaffären steg för steg ►

- 1. Kontakt och fältinventering** När vi har diskuterat dina förutsättningar och behov gör våra virkesköpare en inventering i skogen. Har du möjlighet är det bra om du är med. Vi tar provytor, taxerar uttag, diskuterar utkörningsvägar, avlägg, eventuellt grotuttag och så vidare.
- 2. Åtgärdsförslag** Du får ett komplett förslag med rekommenderade åtgärder, till exempel gallring, slutavverkning och/eller skogsvård. Förslaget innehåller bland annat prioriteringsordning, avverkningsmetod, volym, kostnader och bedömt ekonomiskt utfall för varje område.
- 3. Försäljningsform** Virkesaffärer kan se olika ut beroende på situation och vad som passar dig bäst. Du kan utföra hela eller delar av avverkning själv, eller låta Sveaskog svara för hela kedjan. Vid avverkningsuppdrag avverkar vi på ett ansvarsfullt och ekonomiskt optimalt sätt enligt skogsbruksstandarden FSC®*. Din virkesköpare hjälper dig att hitta rätt försäljningsform. Läs mer om de olika alternativen på www.sveaskog.se.
- 4. Utbetalningsplan** Du får en utbetalningsplan som, om det är skattemässigt fördelaktigt för dig, kan sträcka sig över flera år.
- 5. Kontrakt** Ett kontrakt upprättas för avverkningsuppdrag eller leveransvirke. Om du önskar kan förskott utbetalas. Separata kontrakt skrivs för eventuella skogsvårdsarbeten, biobränslen etc.
- 6. Avverkning och rapporter** Efter avverkning transporteras virket till industrin där Virkesmätningsföreningen gör en opartisk kvalitetsklassning, mätning och pristräkning (gäller ej rotpost och virkesmätning med skördare). Du får rapporter om inmätt virke.
- 7. Leverantörsavräkning** När allt är inmätt får du en avräkning som ger en totalbild av leveransen. Därefter återstår slutbetalningar enligt dina önskemål. Har du frågor om affären, kontakta din virkesköpare.
- 8. Årsbesked** För varje år får du en sammanställning av samtliga virkesaffärer du gjort med oss på Sveaskog. Kontrollera uppgifterna mot din egen bokföring och deklaration.

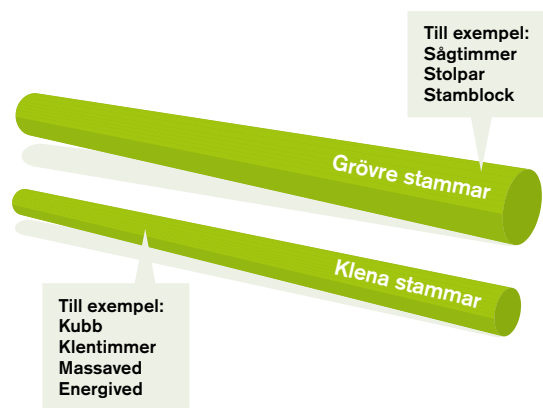
* Läs mer om FSC på sid 6.

Välj rätt affärs- och försäljningsform

Virkesaffärer kan läggas upp på olika sätt. Du kan utföra hela eller delar av avverkning själv, eller låta oss sköta allting. Det vanligaste idag är att skogsägare säljer sin skog "på rot" och låter Sveaskog svara för hela avverkningsuppdraget. Du får betalt för virket enligt avtalad prislista. Olika kvaliteter är värda olika mycket och priset styrs av aktuell tillgång och efterfrågan. Om Sveaskog genomfört avverkningen dras kostnaden för denna av mot virkesintäkten. Om du vill kan Sveaskog även hjälpa dig att markbereda och plantera efteråt.

Snabbare betalt med skördarmätning

Sveaskog är föregångare inom användningen av affärsformen virkesmätning med skördare. Här mäts och registreras stammens m³fub-volym i skördarens dator redan vid avverkningen ute i skogen, istället för att mätas efter leverans till slutkunden. En stor fördel är att redovisning och betalning blir betydligt snabbare. Virkesmätning med skördare gynnar och förenklar för både skogsägaren, virkesköparen och maskinentreprenören.

OLIKA SLUTPRODUKTER

Stockarnas dimension och kvalitet bestämmer virkessortiment. Högkvalitativt virke används till exempel i möbeltillverkning och byggarbeten. Sämre kvaliteter kan bli massaved eller flis i biobränsleanläggningar.

Rätt val ger större värden

Eftersom merparten av skogsbrukets inkomster kommer från förnygringsavverkningen kan du tjäna mycket pengar genom att göra rätt val i skogen. Dina planer, beslut och metoder påverkar både den aktuella avverkningssituationen och det framtida beståndet.

LÖNANDE FÖRARBETE

Avverkningen måste planeras noga utifrån skogens tillstånd. Din skogsbruksplan kan behöva kompletteras med nya mätningar och inventeringar.

Välj rätt bestånd

Vilka bestånd som ska avverkas när ser du enklast i din skogsbruksplan, där prioriteringar gjorts utifrån många olika uppgifter om skogens tillstånd och egenskaper. Ibland kan du behöva komplettera skogsvårdsplanen med mer noggranna mätningar av exempelvis ålder och markens bördighet, innan du bestämmer avverkningsordningen.

När du har en färsk skogsbruksplan att utgå ifrån beslutar du hur många kubikmeter som är aktuella att avverka. Har du ingen skogsbruksplan kan du göra en översiktlig åtgärdsinventering. Det kan din virkesköpare hjälpa dig med. De bestånd som kan vara aktuella för

avverkning mäts sedan mer noggrant. Efter ekonomiska beräkningar kan du sedan göra det slutliga beståndsuralet. Kom ihåg att du senast sex veckor innan förnygringshuggningen påbörjas ska göra en avverkningsanmälan till Skogsstyrelsen.

Välj rätt avverkningsform

När du har valt bestånd är det dags att planera avverkningen. Det finns många olika sätt att avverka din skog på. Vilket du ska välja styrs av tid och ekonomiska aspekter, men också till stor del av faktorer som markens produktionsförmåga, vindförhållanden och risken för frost och rotröta. Tänk även på att den tänkta förnygringsmodellen avgör valet av avverkningsmetod.

OPTIMERA ÅTERVÄXTEN

Valet av förnyringmetod styr avverkningsformen.
Här fröträdsställning av tall samt granplanta.

Trakthyggesbruk

Trakthyggesbruket är sedan 50-talet det dominerande och mest effektiva sättet att bedriva skogsbruk. Man sköter skogen så att man får områden med träd som är ungefär lika stora. Skogen förnygringsavverkas och återbeskogas med plantering eller sådd (ofta med förädlat förnygringsmaterial), eller genom att lämna kvar fröträd som ger naturlig förnyring.

Trakthyggesbruk är en rationell och beprövad metod som ger hög produktion och möjlighet att ta ut grenar och toppar (GROT) för att producera biobränsle. Det rekommenderas där ekonomi är det huvudsakliga målet.

Kontinuitetsskogsbruk

Kontinuitetsskogsbruk är ett samlingsnamn på ett antal olika skogsskötselsystem där man hugger träden men aldrig så att marken blir kal. Det bygger på att man eftersträvar en flerskiktad skog där man plockar en viss andel av träden ur skogen stamvis eller på mindre arealer med ett antal års mellanrum. Kontinuitetsskogsbruk kan utföras av naturvårdsskäl eller som en social hänsyn i exempelvis tätortsnära skogar.

Om man utgår från en traditionellt skött och enskiktad skog tar det lång tid att omföra skogen så att den blir flerskiktad och produktionen i skogen under den perioden blir långt under den som marken skulle kunna ge.

Sveaskog är medlem i FSC[®], en internationellt oberoende organisation för certifiering av skogsbruk och skogsprodukter. Genom att konsekvent tillämpa FSCs regler främjar vi ett miljöanpassat, socialt ansvarstagande och ekonomiskt hållbart skogsbruk – både i våra egna skogar och i samband med virkesköp från andra skogsägare. FSC genomsyrar hela vår skogliga verksamhet och alla skötselåtgärder vi åtar oss – inklusive avverkning.

FSC[®] – för ett ansvarsfullt och hållbart skogsbruk

FSC-tillämpningar vid avverkning

Förnygringsavverkning innebär en stor förändring i skogen. FSC:s regler här är därför viktiga för att både få god återväxt och för att skydda djurliv och växter samt andra natur- och kulturvärden. Exempel på naturhänsyn i linje med FSC är att undvika alltför stora kalytor, lämna minst 10 evighets-träd per hektar, spara naturvärdesträd, lämna impedimenten orörda och lämna rejäla kantzoner kring vattendrag.

Exempel på kulturhänsyn är att skydda fornlämningar och andra kulturminnen som gamla stigar, fångstgropar och kolbottnar. Exempel på socialt ansvarstagande är att arbetet utförs under bra arbetsvillkor, till exempel av utbildad personal med rätt utrustning. Ett annat exempel är att samråda med rennäringsen samt med lokalbefolkning i särskilda fall.

Enkel och lönsam certifiering

Sveaskog erbjuder privata skogsägare en certifieringslösning där flera skogsägare delar på ett certifikat som Sveaskog administrerar. En fördel är att det blir enklare och billigare än att ha eget certifikat. En annan fördel är att din skog blir värdefullare tack vare allt större efterfrågan på certifierat virke.

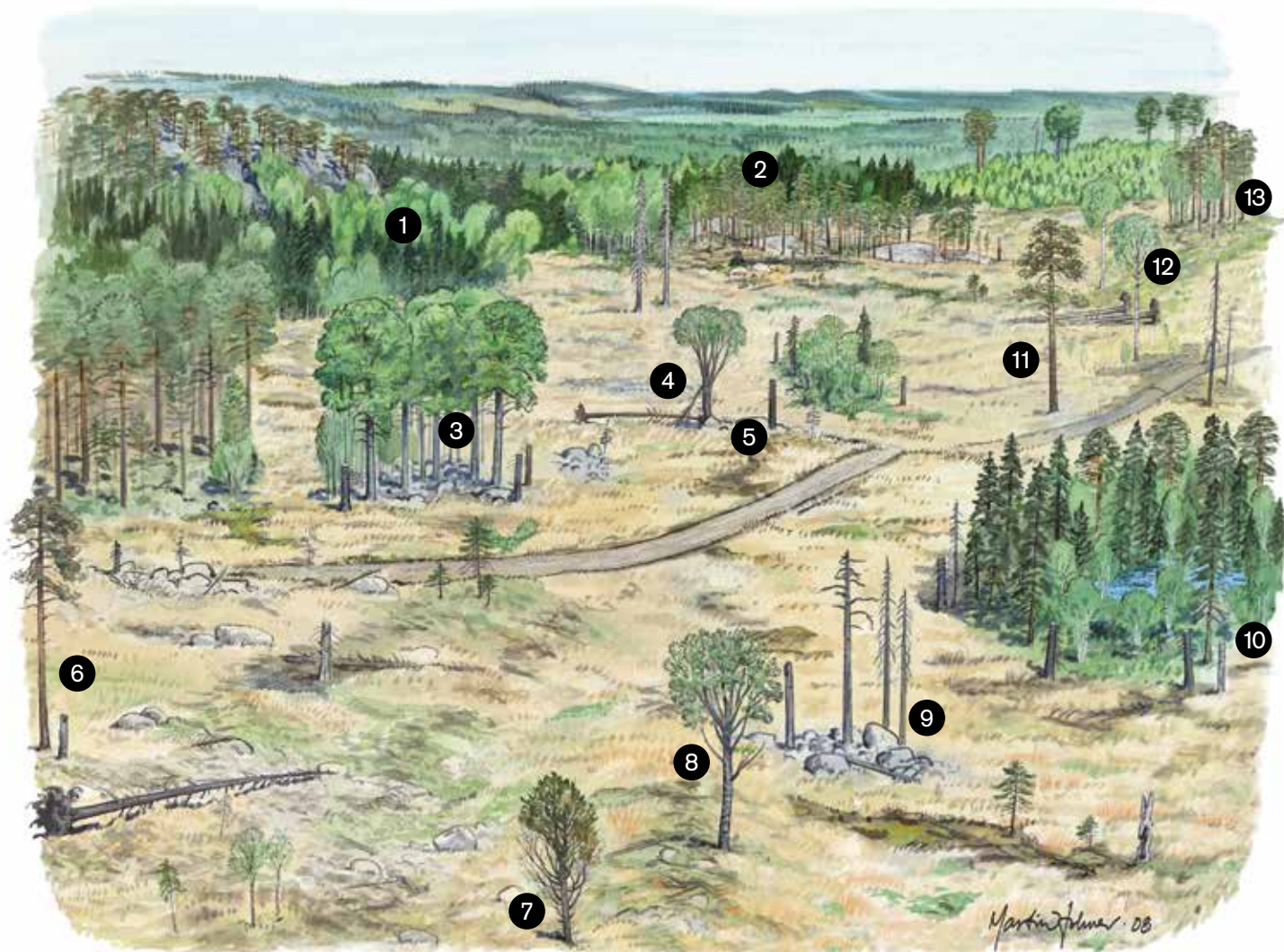

TUMREGLER

Det finns några bra tumregler för generell naturhänsyn vid avverkning som du kan följa om du avverkar själv, och som vi följer när du säljer avverkningsrätter till oss. Dessa tumregler är i linje med FSC:s regler och den målnivå som Skogsstyrelsen tillämpar:

- Undvik alltför stora kala ytor
- Lämna minst 10 träd per hektar, i genomsnitt
- Spara alltid naturvärdesträden
- Lämna impedimenten orörda
- Undvik att skada hänsynskrävande biotoper och värdefulla kulturmiljöer
- Värna och skapa död ved

Exempel på naturhänsyn vid avverkning

1. Kantzon. Hänsynskrävande biotop mot bergkant.

2. Hällmarksimpediment.

3. Naturvärdesträd, grova aspar, lövträdsgrupp.

4. Trädformig sälj.

5. Tillskapad högstubbe.

6. Gammal tall med brandljud eller kulturspår.

7. Grov gammal en.

8. Trädformig rönn.

9. Död ved, torrträd.

10. Hänsynskrävande biotop, signalarter.

11. Naturvärdesträd, gammal tall.

12. Lövträd.

13. Trädgrupp.

Märket för
ansvarfullt
skogsbruk

FSC® är en oberoende internationell organisation för certifiering av ansvarfullt skogsbruk. Målet är att skogen brukas på ett ansvarfullt sätt, såväl miljömässigt, socialt som ekonomiskt. FSCs logo på produkter står för oberoende certifiering av skogsbruk och produkttillverkning enligt FSCs regler.

Lönsam avverkning med Sveaskog

Genom att anlita Sveaskog för avverkningsåtgärder kan du vara säker på att arbetet sker på ett rationellt och säkert sätt, och att virket levereras till industrin vid rätt tidpunkt.

Inom Sveaskog tar vi oss an alla moment inom föryngringsavverkning och köper de flesta virkessortiment som förekommer på marknaden. Vi presenterar gärna åtgärdsförslag för ett ansvarsfullt skogsbruk där du får ut bästa ekonomiska netto ur din slutavverkning. Vi utför avverkningen med Sveaskogs välutbildade egna lag eller anlitar professionella avverkningslag som är rätt utrustade för att minimera risken för markskador och fäll- och kapskador på träden. Tack vare att vi själva är en stor skogsägare kan vi ofta samordna insatser och på så sätt få ner avverkningskostnaderna.

Sveaskog bistår också med tabeller och beslutstöd för att beräkna exempelvis ståndortsindex och virkesförråd. Kanske vill du göra en mer noggrann inventering av din skog för att bedöma beståndens värde. Vi hjälper då till med mätningar och att lägga ut representativa provtytor. Vår huvudprincip är samverkan och att tillsammans med dig som markägare arbeta för ett lönsamt skogsbruk.

Sveaskog, tel 0771-787 000, www.sveaskog.se

Våra tjänster:

- Slutavverkning
- Vågar
- Biobränsle
- Röjning
- Gödsling
- Förvaltning
- Gallring
- Certifiering
- Skogsbruksplan
- Återväxt/plantering
- Markberedning

Vi på Sveaskog är Sveriges ledande skogsföretag. Vi säljer timmer, massaved och biobränsle. Vi gör också markaffärer och arbetar med jakt, fiske och andra naturupplevelser. I allt vi gör värnar vi en hållbar utveckling. Skogen är kärnan för oss och därför driver vi utvecklingen av dess värden.